

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319203269
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4319203269.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľky: Q. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., B. XX, zastúpená JUDr. Alexandrom Kuchárikom, advokátom, so sídlom Levice, Hollého 11, proti manželovi (osobe povinnej platiť výživné): R. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. Q., D. 4, zastúpený JUDr. Beátou Hilvertovou, advokátkou, so sídlom Levice, Sládkovičova 1, o určenie výživného na manželku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 12. októbra 2020 č. k. 6Pc/30/2019-378 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľky, ktorá sa domáhala voči svojmu manželovi ako osoby povinnej prispievať na jej výživu sumou 400 eur mesačne, počnúc mesiacom august 2019. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 71 ods. 1, 2 a § 75 ods. 2 Zákona o rodine, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.1. Účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 29. 07. 2018 a spoločnú domácnosť si vytvorili v Z. Q. u matky manžela. Navrhovateľka spoločnú domácnosť opustila dňa 18. 11. 2018, necelé 4 mesiace od sobáša. Manžel uviedol, že odišla sama po nekonečných hádkach, ktoré vyvolávala, pričom navrhovateľka tvrdila, že bola vyhodená, pričom svoje tvrdenie (bola povinná uniesť dôkazné bremeno) nepreukázala. Navrhovateľka manželovi aj súdu tvrdila, že bola tehotná pred uzavretím manželstva a dňa 10. 09. 2018 potratila. Predložila o tom správu od MUDr. Bátorvského, gynekológa, ktorý ordinoval v čase pohotovosti v NsP Levice. V správe lekár konštatuje, že od navrhovateľky sa dozvedel o 4 mesiaci tehotenstva, následnom silnom krvácaní, avšak vlastným vyšetrením žiadne neprimerané zmeny nezistil. Uvádza len palpačnú citlivosť a citlivosť na tlak sondy v ľavom podbrušku. V závere správy síce uviedol krvácanie a stav po spontánnom potrate (ale „in anamnesis“) (podľa/v anamnéze). Ak navrhovateľka mala potrať v 4 mesiaci, kedy je hladina hormónov takmer najvyššia a klesne až do dvoch týždňov po pôrode, ako je možné, že v deň uvedeného spontánneho potratu navrhovateľke táto hladina klesla až na úroveň 0,1 U/1. Je prinajmenšom zvláštne, že ak navrhovateľka začala krváčať už ráno, dokonca tak silno, že ju „zaliala krv“, nenavštívila svojho gynekológa okamžite, ale išla na pohotovosť o 20.hod. večer. Za 4 mesiace tvrdenej tehotnosti nenavštívila ani raz svojho gynekológa a nemala vystavenú tehotenskú knižku, a teda nenavštevovala ani poradňu pre tehotné. Svojho gynekológa nenavštívila ani po odporúčaní MUDr. Bátorvského po údajnom potrate. Z uvedeného mal súd za to, že navrhovateľka nebola a manželovi nehovorila pravdu.

1.2. Dňa 05. 12. 2018 navrhovateľka navštívila prvýkrát psychiatrickú ambulanciu MUDr. Priščákovej, kedy udávala zlý zdravotný stav po manželskom konflikte, strate nenarodeného dieťaťa a pokus o samovraždu, čo lekárka uviedla v správe zaslanej na žiadosť súdu. Navrhovateľka bola odoslaná na hospitalizáciu do PN Hronovce, z ktorej na druhý deň bola prepustená, pretože ju odmietla. V rozvodovom rozsudku OS Zvolen v bode 17. navrhovateľka udávala, že poslala manželovi fotky havarovaného auta, zľakla sa, nevedela, čo má robiť, určite mu nevolala s tým, že si chce vziať život. Naopak, uviedla, že manžel sa „vešal na povale“ každý deň kvôli svojej matke. Naskytá sa otázka, prečo navrhovateľka psychiatricky uvádzala pokus o samovraždu.

1.3. Navrhovateľka podanie návrhu odôvodňovala aj tým, že je práceneschopná, kvôli depresívnej poruche nemôže pracovať, pretože jej práca v protipožiarnej hliadke si vyžaduje čistú myseľ. Zo správy psychiatricky zo dňa 14. 02. 2020 však vyplýva, že depresívna porucha nie je ochorenie, ktoré zabraňuje pacientovi pracovať. Ordinovanú terapiu psychiatrickou si navrhovateľka svojvoľne vysadila. Napriek takémuto prístupu k liečbe, tvrdí, že jej zdravotný stav nedovoľuje pracovať, a dokonca, dňa 14. 02. 2019 zrušila živnostenské oprávnenie. Živnostenské oprávnenie mala navrhovateľka na čistiace a upratovacie služby a práce, teda v oblasti, v ktorej mohla vykonávať prácu aj s depresívnou poruchou. Žiadne iné zhoršenie zdravotného stavu, ktoré by jej objektívne bránilo pracovať, navrhovateľka nepreukázala.

1.4. V januári 2019 navrhovateľka mala poslať mobilným telefónom manželovi fotky z lekárskeho správy vystavených MUDr. Mančíkom o svojom tehotenstve, a to dňa 10. 01. 2019 a 16. 01. 2019. Už laickým okom možno zistiť, že ide o sfaľované správy. Porovnaním podpisu MUDr. Mančíka na predmetných správach a oznámení, ktoré od neho žiadal súd, je zrejmé, že podpisy sú absolútne rozdielne. Na žiadosť súdu MUDr. Mančík dňa 10. 02. 2020 súdu oznámil, že navrhovateľka bola evidovaná v jeho gynekologickej ambulancii Vital, s. r. o. a v roku 2018 nebola tehotná, ani u nej neprebehol spontánny potrat.

1.5. Navrhovateľka obvinila manžela z fyzického napadnutia, ku ktorému malo dôjsť 13. 04. 2019. Z fotiek poslaných navrhovateľkou manželovi mobilným telefónom dňa 11. 04. 2019 je jednoznačne zrejmé, že modriny okolo oka už mala v ten deň. Navyše, privolaná hliadka PZ potvrdila, že navrhovateľka mala po celý čas slnečné okuliare a po vyzvaní na ich zloženie, mala na oku modrinu, o ktorej uviedla, že sa udrela v J.. Pred súdom tvrdila, že na manžela za to podala trestné oznámenie. Dopytom na OR PZ súd zistil, že proti manželovi nikdy nebolo vedené trestné stíhanie. Súd mal za to, že navrhovateľka manžela krivo obvinila a uvádzala nepravdu aj súdu.

V neposlednom rade navrhovateľka v konaní predložila nájomnú zmluvu z 01. 01. 2019 na obdobie do 31. 12. 2019 na prenájom rodinného domu na Q. XX v J., ktorý so synom obýva a tvrdila, že v ňom bývala aj pred manželstvom. Vo vyjadrení zo dňa 04. 03. 2019 pred OS Zvolen však uvádzala, že na uvedenej adrese nebýva.

1.6. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a vykonané dokazovanie, súd považuje za dostatočne odôvodnený záver, že správanie navrhovateľky voči manželovi je absolútne v rozpore s dobrými mravmi a ďalšie dokazovanie v danej veci nepovažoval za odôvodnené. Najmä obvinenie manžela z fyzického napadnutia, ktoré preukázateľne nemohol spôsobiť, predstieranie tehotenstva, o ktorého existencii nie je žiadny záznam, posielanie falošných lekárskeho správ o ďalšom tehotenstve nesvedčia o žiadnej vzájomnej úcte, slušnosti, ľudskosti a spolu s dlhodobou trvajúcou práceneschopnosťou, ukončením podnikania, dlhmi na poisťovni a s prihladením na opustenie spoločnej domácnosti navrhovateľkou bez zjavne preukázaného vážneho dôvodu, má súd za to, že navrhovateľke išlo podaním návrhu len o získanie finančného prospechu bez vlastného pričinenia. Navrhovateľka tiež poukazovala na porušenie dobrých mravov neverou zo strany manžela, k tejto však došlo až po mesiacoch od opustenia spoločnej domácnosti navrhovateľkou a po všetkých uvedených počinoch navrhovateľky.

1.7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 a § 55 CMP a uviedol, že vzhľadom na dôvody zamietnutia návrhu, súd považuje priznanie náhrady trov konania manželovi ako úspešnému účastníkovi za spravodlivé. Manžel si uplatnil trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v celkovej výške 646,17 eura, na náhradu ktorých súd zaviazal navrhovateľku v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľka, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, že manžel ako osoba povinná platiť výživné bude zaviazaná platiť jej výživné v sume 400 eur mesačne vždy do 15. dňa mesiaca, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku a vo výroku II. navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že sa jej priznáva náhrada trov konania, ktorá pozostáva z trov právneho zastúpenia vo výške 757,09 eura. Svoje odvolanie odôvodňovala s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, keď súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1. Dôvodila tým, že zo spoločnej domácnosti v Z. Q. odišla dňa 18. 11. 2018 z dôvodu, že ju manžel fyzicky napadol. Odišla bez osobných vecí, nakoľko mala v pláne sa vrátiť späť, keď sa situácia upokojí. V žiadnom prípade nefalšovala žiadne lekárske správy. Navrhovala vykonať dokazovanie, čím by sa vyriešila otázka falšovania správ u MUDr. Mančíka. Súd však vychádzal len z tvrdení manžela z predložených falošných správ, pričom navrhované doplnenie dokazovania nevykonal, čím by sa ale mohlo preukázať, na základe akých skutočností MUDr. Mančík dospel k tvrdeniam v jeho oznámení zo dňa 10. 02. 2020. V konaní predložila potvrdenie od MUDr. Bátovského zo dňa 10. 09. 2018, kde je vykázaná diagnóza O20.0, čo je v lekárskom jazyku vedená tehotnosť/potrat, či včasné štádium tehotenstva. Pokiaľ súd uvádzal, že sa nezúčastňovala návštev u svojho gynekológa, nebola jej vystavená tehotenská knižka a nenavštevovala poradňu pre tehotné, uvádza, že nemala povinnosť splniť ani jednu z týchto súdom vytýkaných vecí.

2.2. Do evidencie uchádzačov o zamestnanie bola zaradená od 09. 03. 2020 a do dnešného dňa nebola zavolaná ani na jeden pohovor a to z dôvodu pretrvávajúcej pandémie a núdzového stavu vyhláseného v Slovenskej republike. Nemôže jej byť preto kladené za vinu, že si zamestnanie nehľadá, či nebudaj má mať finančný prospech od manžela. Práve manžel jej poslal SMS-ku, ktorá hraničila až s trestným činom vyhrážania. Tomu, že manžel si uvedomoval jeho povinnosť voči nej o určenie výživného, svedčí aj návrh na dohodu o výške výživného zo dňa 11. 10. 2019. Práve manžel konal v rozpore s dobrými mravmi, keď si našiel mimomanželskú známosť ešte počas trvania manželstva. Pokúšala sa s manželom nadviazať kontakt a osobné stretnutia, čo sa dialo aj po opustení spoločnej domácnosti.

2.3. Pokiaľ ide o výrok, ktorým bola zaviazaná nahradiť manželovi trovy právneho zastúpenia vo výške 646,17 eura, nie je jej zrejmé, ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvody zamietnutia podaného návrhu súd považuje priznanie náhrady trov konania manželovi ako úspešnému účastníkovi za spravodlivé. V konaní bolo jednoznačne čestnými prehláseniami preukázané, že sa stretávali aj po opustení ich spoločnej domácnosti a preukázala čestným prehlásením p. E., že nemala mimomanželský vzťah a v neposlednom rade aj tvrdenie manžela, že jej nikdy na nič neprispel. Nemohla teda mať žiadny finančný prospech z neho a návrh na doplnenie dokazovania navrhnutý z jej strany nebol súdom prvej inštancie vykonaný. Manžel si našiel po čase mimomanželskú známosť, ale ešte počas trvania manželstva, čo sa domnieva, že sú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré súd mal zobrať do úvahy pri určení priznania trov konania na jej strane. S ohľadom na okolnosti prípadu je priznanie náhrady trov konania práve jej v tomto prípade spravodlivé.

3. K podanému odvolaniu navrhovateľky sa vyjadril manžel, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť. Má za to, že súd vykonal rozsiahle dokazovanie a vyporiadal sa so všetkými dôkazmi. Uviedol, že 4 mesiace po uzavretí manželstva navrhovateľka sama, dobrovoľne, po nekonečných hádkach, ktoré sama vyvolávala, odišla zo spoločnej domácnosti, pričom svoje tvrdenie, že bola vyhodená, žiadnym spôsobom nepreukázala. Okresný súd Zvolen rozsudkom zo dňa 09. 12. 2020 pod sp. zn. 18Pc/16/2018-303 rozviedol ich manželstvo a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, pričom písomné vyhotovenie rozsudku pripája k podanému odvolaniu. Pokiaľ ide o tvrdené tehotenstvo navrhovateľkou, chce poukázať na správu MUDr. Mančíka, ktorý oznámil súdu, že navrhovateľka bola evidovaná v jeho gynekologickej ambulancii VITAL, s. r. o. a v roku 2018 nebola tehotná, ani u nej neprebehol spontánny potrat. Aj v konaní vedenom na OS Zvolen bola doručená správa MUDr. Mančíka v tom smere, že dňa 10. 09. 2018 o 20:02 hod. bola ošetrovaná navrhovateľka na ambulancii ústavnej pohotovostnej služby - gynekologicko-pôrodnického oddelenia, MUDr. Bátovský. Pri vyšetrení pacientka uviedla, že bola v 4 mesiaci tehotenstva a ráno krvácala silnejšou intenzitou. Neuvedla, že by z nej „niečo vypadlo“. Pri vyšetrení bolo zistené, že nie sú prítomné známky gravidity terajšej, ani po spontánnom potrate. Dôležitým faktorom bola skutočnosť, že hladina tehotenského hormónu v krvi odobratá pacientke nedosahovala požadované parametre,

pokiaľ by sa malo jednať o akúkoľvek tehotnosť a došlo by k spontánnemu potratu v ranných hodinách. Rovnako sa MUDr. Bátorvský k žiadosti súdu vyjadril, že navrhovateľka nie je v jeho gynekologickej ambulancii evidovaná, ani nebola v roku 2018. Aj vzhľadom na skutočnosť, že za 4 mesiace „tvrdenej tehotnosti“ navrhovateľka nenavštívila svojho gynekológa, nemala vystavenú tehotenskú knižku, ani nenavštevovala poradňu pre tehotné, preto sa stotožňuje s vyhodnotením dôkazu tak, že navrhovateľka tehotná nebola a pravdu mu nehovorila. Svedčí o tom aj lekárska správa vystavená MUDr. Mančíkom o tehotenstve zo dňa 10. 01. 2018 a 16. 01. 2019, ktoré zaslala mobilným telefónom a z ktorých vyplýva, že ide o sfaľované správy. Navrhovateľka predložila nájomnú zmluvu na prenájom rodinného domu na Q. XX v J., ktorý so synom obýva. Tvrdila, že v ňom bývala aj pred manželstvom. Vo vyjadrení zo dňa 04. 03. 2019 pre OS Levice uvádza, že na uvedenej adrese nebýva, čo je ďalší rozpor v tvrdení navrhovateľky. Pokiaľ ide o zdravotný stav navrhovateľky, táto bola psychiatrickou MUDr. Priščákovou odoslaná na hospitalizáciu, ktorú odmietla. Bola nastavená na antidepresívnu a anxiolitickú liečbu, pričom bolo zároveň konštatované, že depresívna porucha u pacientky nie je ochorenie, ktoré jej zabraňuje nájsť si zamestnanie alebo zaradiť sa do pracovného pomeru. V konaní bolo preukázané, že voči nemu nikdy nebolo vedené trestné konanie, a preto aj v tomto smere ho navrhovateľka krivo obvinila. Pokiaľ súd považoval správanie navrhovateľky voči nemu za absolútne v rozpore s dobrými mravmi, považuje tento záver za odôvodnený. Navrhovateľka si ho zobrala za manžela len zo zisťujúcich dôvodov a z tohto dôvodu „bojuje“ aj o výživné na manželku. Rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania považuje za správne a objektívne, vzhľadom na celý rozsah dôkazov produkovaných v konaní pred súdom prvej inštancie.

3.1. Z pripojeného rozsudku OS Zvolen zo dňa 09. 12. 2020 č. k. 18Pc/16/2018-303 vyplýva, že súd manželstvo R. Y., nar. XX. XX. XXXX a Q. Y., rod. A., nar. XX. XX. XXXX, uzavreté dňa XX. XX. XXXX, evidované v Knihe manželstiev Matričného úradu Hontianske Moravce vo zväzku 5, ročník 2018 na str. 74 pod por. č. 2 rozviedol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v celom rozsahu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Predmetom konania je návrh navrhovateľky voči manželovi (ako osobe povinnej prispievať na výživu) o určenie manželského výživného v sume 400 eur mesačne, počnúc mesiacom august 2019. V konaní bolo preukázané, že účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 29. 07. 2018 na Matričnom úrade Z. Q.. Manželstvo zostalo bezdetné, pričom v novembri 2018 došlo k prerušeniu spolužitia, kedy navrhovateľka opustila spoločnú domácnosť.

Súd prvej inštancie návrh navrhovateľky zamietol, keď z vykonaného dokazovania prijal odôvodnený záver, že správanie navrhovateľky voči manželovi je absolútne v rozpore s dobrými mravmi a z tohto dôvodu nie je možné priznať navrhovateľke výživné. Z dôvodu podaného odvolania navrhovateľkou bolo tak úlohou odvolacieho súdu posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol, že výživné v danom prípade nie je možné priznať pre rozpor s dobrými mravmi.

6. Podľa § 387 odsek 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6.1. Podľa § 387 odsek 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skostatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Podľa § 71 odsek 1 zákona č. 36/2005 Z. z. (Zákona o rodine v platnom znení), manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

8. Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa (odsek 2 citovaného §-u).

9. Podľa § 3 odsek 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

10. Plnenie vyživovacej povinnosti voči oprávneným osobám je zákonnou povinnosťou stanovených subjektov. Ak si tieto svoju povinnosť neplnia dobrovoľne, oprávnený sa môže s návrhom na stanovenie povinnosti plniť konkrétne výživné obrátiť na súd. Súd pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti, ako aj o konkrétnej výške výživného, okrem iného, prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného a na to, či nebude priznanie výživného v rozpore s dobrými mravmi. V zásade platí, že výživné nemožno priznať, ak by boli prítomné skutočnosti, v dôsledku ktorých by takéto priznanie výživného bolo v rozpore s dobrými mravmi. Posúdenie, čo je možné považovať za okolnosti alebo konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, záleží vždy na okolnostiach konkrétneho prípadu. Dobré mravy nie sú zákonom výslovne definované, ale rozumejú sa nimi nepísané pravidlá slušnosti, tolerancie, poctivosti a ľudskosti, mravné princípy na danom mieste a čase akceptované spoločnosťou, ktoré sa posudzujú v kontexte konania účastníkov v každom konkrétnom prípade individuálne. Výživné by tak nebolo možné priznať, len ak by tu boli prítomné dôvody na jeho nepriznanie. Vyžaduje sa také správanie, ktoré svojou intenzitou a závažnými dôsledkami je možné objektívne posúdiť ako porušovanie dobrých mravov. Samotné posúdenie toho, či ide o porušovanie dobrých mravov, je vždy ponechané na úvahu súdu.

11. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností v konaní pred súdom prvej inštancie, je potrebné konštatovať, že vyživovacia povinnosť medzi manželmi je síce súčasťou ich vzájomného vzťahu, avšak na tento je nevyhnutné aplikovať aj princípy, ktorými je charakterizované manželstvo a ktoré sú výslovne uvedené v Zákone o rodine. Ide najmä o ust. § 18 Zákona o rodine, ktoré určuje, že obidvaja manželia majú rovnaké práva a povinnosti, sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. Je potrebné uviesť, že vyživovacia povinnosť medzi manželmi je síce právna povinnosť, ale nemožno ju považovať za príkaz morálky. Do zákonnej úpravy boli premietnuté morálne princípy a sú dôležitým korektorom aplikácie ustanovení, ktorým je vzájomná vyživovacia povinnosť. Výživné medzi manželmi rovnako ako v iných prípadoch výživného podľa prvej až piatej hlavy tretej časti Zákona o rodine však nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore so zásadami morálky (§ 96 ods. 2 ZoR; teraz § 75 ods. 2 - pozn. aut). Z tohto hľadiska súd pri rozhodovaní o nároku na výživné medzi manželmi za trvania manželstva bude musieť vziať do úvahy najmä dĺžku manželského spoluzitia, vzájomné správanie sa oboch manželov, starostlivosť o spoločnú domácnosť a o výchovu detí a tiež príčiny, pre ktoré manželia neplnia vzájomnú vyživovaciu povinnosť dobrovoľne. Pre záver, či priznanie výživného neodporuje zásadám morálky, môže byť významnou okolnosťou, či manžel uplatňujúci nárok na výživné neodmieta bez závažných dôvodov zo svojej strany plniť povinnosti vyplývajúce z ust. § 18 a § 19 Zákona o rodine. Vždy bude treba súhrnne uvážiť postoj každého z manželov k manželstvu a jeho účasť na zabezpečovaní potrieb spoločnej rodiny i domácnosti a význam vzájomnej vyživovacej povinnosti pre obnovenie manželského spoluzitia.

12. Podľa § 75 odsek 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

13. Bez ohľadu na naplnenie zákonných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti, súd nemôže priznať výživné v prípade zisteného rozporu s dobrými mravmi. Nepochybná odôvodnenosť predmetného kritéria je daná prioritným predmetom úpravy rodinného práva, ktorým sú osobné vzťahy medzi subjektmi rodinného práva, na ktoré sa vyživovacie vzťahy viažu. Narušenie príslušných osobných vzťahov z relevantných dôvodov zákon sankcionuje tým, že nepovažuje za spravodlivé, aby osoba, ktorá sa

takéhoto konania dopustila, požadovala plnenia založené práve na takomto osobnom vzťahu. Pojem dobré mravy je neurčitým právnym pojmom, jeho obsah nevyplýva z pozitívneho práva. Okrem práva existujú aj iné systémy noriem, niektorým z nich takouto úpravou právo poskytuje ochranu tým, že im prepožičiava sankcie charakteristické pre systém práva. Nejde o akékoľvek normy, ale o všeobecne spoločensky uznávané pravidlá, prostredníctvom ktorých sa zavrhuje spoločensky nežiaduce javy. Vo všeobecnosti bývajú vyjadrené konštrukciou o „pocite súnáležitosti všetkých spravodlivo uvažujúcich ľudí“. Pojem dobré mravy je ďalej časovo (plynutím času podlieha zmenám) a miestne podmienený. Na prípady rozporu s dobrými mravmi súd prihliada z úradnej povinnosti, ich danosť sa zisťuje podľa konkrétnych okolností prípadu. Za rozpor s dobrými mravmi možno považovať aj prípad, ak by napríklad príjmové a majetkové pomery oprávneného (v prípadoch, keď nie je podmienkou odkázanosť oprávneného, napr. pri žalobe plnoletého dieťaťa voči rodičom) prevyšovali majetkové pomery povinného. Ako konanie v rozpore s dobrými mravmi by bolo možné posudzovať aj prípady, keď oprávnený bez ospravedlniteľného dôvodu nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť aj napriek objektívnym možnostiam a svojim schopnostiam a svoju situáciu rieši požadovaním výživného. Príčiny vedúce k rozvratu manželstva ako jedno z hľadísk posudzovania dobrých mravov zákon upravil aj špeciálne pri podmienkach vzniku nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. V zmysle striktného znenia normy súd v prípade zistenia rozporu s dobrými mravmi nemá inú možnosť (napr. zníženie výživného) než výživné nepriznať.

14. Podľa § 18 Zákona o rodine manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

15. Vzhľadom na charakter vyššie citovaného ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine, ktoré patrí k právnym normám s neurčitou abstraktnou hypotézou, je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Otázka nemožnosti priznania výživného, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk postupujú súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade (porovnaj 3Cdo 26/2017). V tejto súvislosti je nutné doplniť, že vo všeobecnosti závery súdov pri posudzovaní otázky nemožnosti priznania výživného, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi, sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšlo najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia. Dovolací súd je toho názoru, že nie je možné precedenčne zaviazat' súdy ku konkrétnemu spôsobu rozhodovania pri existencii určitej okolnosti, keďže posúdenie rozporu s dobrými mravmi je vždy výsledkom posúdenia individuálnych skutkových okolností každej prejednávanej veci vo vzájomných súvislostiach, a preto nemôže reálne existovať ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ohľadom spôsobu určenia, kedy možno hovoriť o priznaní výživného v rozpore s dobrými mravmi, pretože každé jeho rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre prípady, i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti (uznesenie NS SR z 25. 09. 2019 č. k. 7Cdo/298/2018).

16. V preskúmvanej veci záver súdu prvej inštancie o tom, že správanie navrhovateľky voči manželovi je v rozpore s dobrými mravmi, a preto jej nemožno priznať výživné od manžela ako osoby povinnej, považuje odvolací súd, vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania, za správny. V danom prípade účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 29. 07. 2018, pričom im v zmysle základných zásad Zákona o rodine, ale aj Ústavy SR vznikla povinnosť spolu žiť, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o prípadné deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. Nebolo sporné, že medzi manželmi tomu tak nebolo, keď po necelých 4 mesiacoch navrhovateľka opustila domácnosť manžela dňa 18. 11. 2018, pričom v konaní nebolo preukázané, že by bola z domácnosti manžela vyhodená (ako to v konaní tvrdila). Manželia počas tohto krátkeho spolužitia podľa tvrdenia manžela nikdy spoločne nehospodárili, nenadobudli spoločný majetok a navrhovateľka sa na nákladoch spojených s chodom domácnosti nepodieľala (podľa tvrdenia manžela), pričom navrhovateľka tieto skutočnosti v konaní nepoprela. Manžel tvrdil, že po odchode navrhovateľky z domácnosti, mu táto posielala cez aplikáciu WhatsApp fotky, na ktorých sa nachádzala flaša s nožom, krvavé fotky ako si podreže žily, fotky z autohavárie, ako aj opakované tvrdenia, že je tehotná.

Navrhovateľka manželovi už pred uzavretím manželstva tvrdila, že je tehotná a dňa 10. 09. 2018 potratila. Z uvedeného tvrdenia navrhovateľky o jej tehotenstve manžel tvrdil, že k uzavretiu manželstva došlo pod psychickým nátlakom a tiesni, keď mal za to, že navrhovateľka je tehotná. Z tohto dôvodu podal i návrh na vyslovenie, že manželstvo nebolo uzavreté dobrovoľne a slobodne a že tu existovala tieseň. Uvedený návrh však bol rozsudkom OS Zvolen zo dňa 12. 07. 2019 č. k. 12Pc/1/2019-196 zamietnutý. Navrhovateľka v konaní sa snažila preukázať, a to lekárskou správou od MUDr. Bátovského, gynekológa zo dňa 10. 09. 2018, ktorého navštívila na pohotovosti v NsP Levice a podľa ktorej správy navrhovateľka mu uviedla, že je v 4 mesiaci tehotenstva, následne silne krvácala, pričom lekár vlastným vyšetrením nekonštatuje žiadne zmeny, uvádza len palpačnú citlivosť a citlivosť na tlak sondy, avšak v závere správy uviedol stav po spontánnom potrate, ale „in anamnesis“. Hodnotu hormónu HCG uviedol menej ako 0,1 U/L. Podľa dostupnej literatúry hladina cirkulujúceho HCG jeden mesiac po počatí predstavuje približne 2000 mIU/ml maximálnu hladinu 100000 mIU/ml dosahuje v 3 mesiaci, po ktorom nasleduje postupný pokles. Rovnako bolo nesporné, že pokiaľ navrhovateľka by mala byť tehotná, nenavštívila ani raz svojho gynekológa, nemala vystavenú tehotenskú knižku, ani nenavštevovala poradňu pre tehotné, hoci, ako to uvádzala vo svojom odvolaní, nie je to jej povinnosť, je to však prirodzené a zodpovedné pre správanie ženy, pokiaľ by mala byť tehotná.

Manžel pred súdom tvrdil, že v januári 2019 mu telefónom mala navrhovateľka poslať lekárske správy vystavené MUDr. Mančíkom o svojom tehotenstve zo dňa 10. 09. 2019 a 16. 01. 2019. K uvedeným správam sa MUDr. Mančík vyjadril tak, že správy nepísal, pečiatky aj podpis sú sfaľšované. Zo žiadosti o čiastočný výpis z účtu poisťovňa - navrhovateľky od spoločnosti Union vyplynulo, že navrhovateľka bola naposledy ošetrovaná u svojho gynekológa MUDr. Gabriela Mančíka dňa 31. 05. 2017. Na žiadosť súdu MUDr. Mančík súdu oznámil, že navrhovateľka bola evidovaná v jeho ambulancii a v roku 2018 nebola tehotná, ani u nej neprebehol spontánny potrat. Zo správ MUDr. Alexandry Priščákovej, psychiatricky, vyplynulo, že navrhovateľka je u nej vedená v ambulantnej starostlivosti od decembra 2018, napriek tomu, že bola pre akútny stav odoslaná na hospitalizáciu do PN Hronovce, v nemocnici hospitalizáciu odmietla, následne od júna 2019 si svojvoľne vysadila lieky. Zo záveru správy vyplýva, že depresívna porucha nie je ochorenie, ktoré zabraňuje pacientovi nájsť si zamestnanie alebo zaradiť sa do pracovného pomeru. V konaní ďalej bolo preukázané, že navrhovateľka mala obviniť manžela z fyzického napadnutia dňa 13. 04. 2019, pričom z fotky zaslanej mobilným telefónom manželovi dňa 11. 04. 2019 vyplynulo, že modrinu okolo oka mala už v ten deň, čo potvrdila aj správa policajnej hliadky, ktorá bola privolaná dňa 13. 04. 2019 do Z. Q.. Vtedy navrhovateľka tvrdila, že modrinu má z dôvodu, že sa udrela v J..

17. Pokiaľ súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že priznanie výživného navrhovateľke ako manželke by bolo v rozpore s dobrými mravmi, je potrebné konštatovať, že vychádzajúc z konkrétnych okolností daného prípadu, je jeho záver správny. Navrhovateľka svojím správaním porušila vzájomné práva a povinnosti, ktoré manželia majú v manželstve dodržiavať. Manžela bezdôvodne obvinila z fyzického napadnutia. Pred vstupom do manželstva tvrdila, že je tehotná, hoci táto skutočnosť v konaní nebola jednoznačne preukázaná, práve naopak, správami od MUDr. Mančíka, ktoré navrhovateľka manželovi zaslala, bolo preukázané, že tieto správy sú sfaľšované, navrhovateľka nenavštevovala poradňu pre tehotné ženy, nemala vystavenú tehotenskú knižku a všetky tieto skutočnosti jednotlivo, ale aj vo vzájomnej súvislosti opodstatnene nasvedčujú tomu, že navrhovateľka tehotná nebola a túto skutočnosť si vymyslela. Navrhovateľka tvrdila, že ukončila svoju podnikateľskú činnosť, pričom jej psychické problémy jej umožňujú vykonávať prácu, ktorú mohla podľa živnosti vykonávať (čistiace a upratovacie služby), avšak reálny dôvod, pre ktorý sa nezapojila do pracovného procesu, nepreukázala. Aj vzhľadom na krátkosť trvania spolužitia (4 mesiace), ale aj na skutočnosť, že navrhovateľka s odporcom nevedli spoločnú domácnosť, navrhovateľka neprispievala na potreby v domácnosti, je záver súdu o tom, že priznanie jej výživného od manžela je v rozpore s dobrými mravmi, je potrebné považovať za vecne správny.

18. Ani dôvody uvádzané v podanom odvolaní nie sú spôsobilé zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie a s odvolacími dôvodmi, na ktoré poukazuje navrhovateľka v podanom odvolaní, sa vysporiadal súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia, ktoré odôvodnil s poukazom na vykonané dokazovanie a s ktorým postupom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku žalobkyne, že práve manžel konal v rozpore s dobrými mravmi, keď si našiel mimomanželskú známosť, odvolací súd uvádza, že táto skutočnosť nemá vplyv

pre nepriznanie výživného navrhovateľke, pretože pokiaľ by konanie samotnej navrhovateľky nebolo v rozpore s dobrými mravmi, tento nárok by jej bol priznaný. Je síce potrebné uviesť, že manželia počas trvania manželstva sú si povinní byť verní, avšak na druhej strane, manžel si našiel mimomanželskú známosť po prerušení spolužitia s navrhovateľkou a táto skutočnosť nebola dôvodom pre zamietnutie návrhu navrhovateľky.

19. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol v súlade s § 55 CMP a považoval za spravodlivé priznať manželovi ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania. Odvolací súd sa, vzhľadom na okolnosti daného prípadu, sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že navrhovateľka podala voči manželovi návrh na určenie výživného, pričom jej samotné správanie, vzhľadom na výsledky dokazovania, bolo potrebné posúdiť za absolútne rozporné s dobrými mravmi. Preto sa javí aj odvolaciemu súdu, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu je spravodlivé, aby navrhovateľka bola zaviazaná zaplatiť manželovi trovy konania, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť nielen vo výroku, ktorým súd návrh zamietol (I.), ale aj vo výroku II., ktorým zaviazal navrhovateľku nahradiť manželovi trovy prvoinštančného konania podľa § 387 ods. 1 CSP.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože v zmysle § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy štátu, rozhoduje súd len na návrh a manžel vo vyjadrení podanom k odvolaniu navrhovateľky nenavrhol priznať trovy odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).